

Dernæst vil jeg ogsaa henstille til den højtærede Landbrugsminister, om der ikke kunde forelægges et Lovforslag om Afløsning af Arvefæsteafgift. Der er i dette Øjeblik stærkt Røre blandt vore Arvefæstere, og det maa ogsaa siges, at den Omstændighed, at Kapitelstaksterne ryger op til en saa vældig Højde som forrige Aar, er noget, der nok kan fremkalde Bevægelse. En Arvefæsteafgift paa saadant noget som en Tønde Byg pr. Skæppe Hartkorn er derovre hos os flere, der svarer. Jeg vil derfor henstille, at man søger ad Lovgivningens Vej at naa til en Afløsning af Arvefæsteafgiften. Her er ikke Tale om, at der skal ydes noget fra Statskassens Side, saa det maatte vel kunne ordnes.

Hvad det kirkelige Omraade angaar, er der ikke Tvivl om, at den kommende Vinter vil føre os ind i meget urolige Forhold. Jeg tænker her paa det Øjeblik, da Højesterets Dom i den Arboe-Rasmussen'ske Sag er faldet. Da vil der komme Uro i Landet paa det kirkelige Omraade, og det, hvordan denne Dom end bliver. Jeg har tidligere udtalt mig saaledes, at alle vil vide, at jeg ventte, at Højesteretsdommen vil lyde paa Frikendelse. Jeg mener, at Pastor Arboe-Rasmussen i Henhold til Grundlovens § 3 ikke kan dømmes, idet Udtrykket „evangelisk-luthersk“ ogsaa omfatter den Retning indenfor vor Folkekirke, som Arboe-Rasmussen tilhører, og som ogsaa har historisk Hævd indenfor vor Folkekirke. Det bliver nu Højesterets Sag, hvordan den dømmer. Men hvordan end Dommen bliver, er det aldeles afgjort, at man maa skride til Lovgivningsforanstaltninger paa det kirkelige Omraade. Der er en Bevægelse fremme for at afværge det Uvejr, som truer med at bryde løs indenfor vor Folkekirke, ved at faa Sagen ud af Domstolens Haand og ved at muliggøre den Forflyttelse af Arboe-Rasmussen, som er Grunden til, at Sagen er kommet for Domstolene. Rent bortset fra, at der selvfølgelig nu ingen Mulighed er for, at dette kan ske, vil jeg sige, at den Bevægelse, som fandt sit Udtryk i den saakaldte nye Askov-Adresse, egentlig paa Forhaand var et tabt Slag, fordi denne Adresse er i højeste Grad uklar og det kun er et halvt Standpunkt, der indtages deri. Man vilde gennem denne Adresse søge at faa fremmet Friheden indenfor den danske Folkekirke, men i Virkeligheden vil det gaa saadan, at hvis Askov-Adressens Tanker blev gennemført, vilde vi komme ind under et Bispevælde, som man aldrig har drømt om, at man skulde komme ind under

her i Danmark. Adressen udtaler Ønsket om, at en Biskop skulde kunne fritages for at føre Tilsyn med en Præst og den paagældende Præsts Menighed, og det kan være meget rimeligt, at en saadan Frihed gives. Men samtidig dermed kræver man for Præstens og Menighedens Vedkommende ikke andet end Ret til at andrage om at faa Lov til at komme under en anden Biskops Tilsyn — hvis en anden Biskop kan formaas til at overtage Tilsynet — eller, hvis dette ikke kan opnaas, da at komme ind under Tilsyn af en Præst. Man overser der, at det kan være meget vanskeligt at faa en Præst til at føre et saadant Tilsyn, thi denne Præst kan risikere, at hans Biskop saa ikke vil føre Tilsyn med ham og den Menighed, han er Præst for. Det kan derfor blive overordentlig vanskeligt. Men i det hele taget vilde det vistnok være rimeligere, at der aabnedes en saadan Sognemenighed med dens Præst Ret til ganske at blive fritaget for biskoppeligt Tilsyn og komme til at staa under Kultusministeriets Tilsyn.

Saa kræver man i Askov-Adressen Ritualfrihed, men i Virkeligheden vilde man kun naa, at en Præst og en Menighed fik Ret til at andrage de kirkelige Myndigheder om et andet Ritual, og de kirkelige Myndigheder skulde saa have Ret til at nægte det. Selvfølgelig maa en Sognemenighed og en Præst have en virkelig klar Ret, og derfor maa der udformes bestemte autoriserede Ritualer, hvorimellem der kan vælges, og saa maa man have fuld Ret til at faa det Ritual, man vælger.

Men den allerstørste Uklarhed i Askov-Adressen vedrører Spørgsmaalet om Retten til at blive Præst i den danske Folkekirke. Der siger Askov-Adressen, at man ønsker Ordinations- og Præsteløftet afskaffet, men til Gengæld ønsker man et Præstevielsesritual, som i Virkeligheden faar Karakter af et Præsteløfte. Og medens man siger, at man ønsker Adgang til nye Ritualer, det vil sige først og fremmest et Daabsritual, hvor den apostolske Trosbekendelse ikke er med, ønsker man, at Ordinationsritualet skal lyde paa, at man ønsker at tjene i den danske Folkekirke, der til Daabssymbol har den apostolske Trosbekendelse. Det er en saa afgjort Selvmodsigelse, at man ikke rigtig begriber, at man kan indgaa med en saadan Adresse.

Nej, Askov-Adressen er et tabt Slag, og den bliver der intet ud af, det føler jeg mig ganske overbevist om. Men Dommen i den Arboe-Rasmussen'ske Sag vil føre til, at man maa komme ind paa en kirkelig